

Exekuce a účastníci řízení

Okruh účastníků řízení podle ustanovení § 267a odst. 1 o. s. ř. je dán zákonem (je přímo odvozen od aktuálních účastníků exekuce). Došlo-li v průběhu exekuce k tomu, že exekutor po podání žaloby podle ustanovení § 267a odst. 1 o. s. ř., začal v exekuci na místo původní žalované jednat s někým jiným, není na místě rozhodovat o návrhu žalobkyně na záměnu účastníků podle ustanovení § 92 odst. 2 o. s. ř., protože nový věřitel (nový oprávněný) účastníkem řízení o žalobě podle ustanovení § 267a odst. 1 o. s. ř. již je, a řízení o návrhu žalobkyně podle § 92 odst. 2 o. s. ř. mělo být zastaveno (ustanovení § 104 odst. 1 o. s. ř.).

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky č.j. 20 Cdo 2746/2019-97, ze dne 10.9.2019)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobkyně Pactio Invest a.s. se sídlem v P., zastoupené Mgr. M.M., advokátem se sídlem v P., proti žalované MONETA Auto, s.r.o., se sídlem v P., o popření pohledávky, vedené u Okresního soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. 10 C 110/2018, o dovolání žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 30. dubna 2019, č. j. 12 Co 10/2019-73, tak, že usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 30. dubna 2019, č. j. 12 Co 10/2019-73, a usnesení Okresního soudu v Ústí nad Labem ze dne 14. listopadu 2018, č. j. 10 C 110/2018-60, se zrušují a věc se vrací Okresnímu soudu v Ústí nad Labem k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Okresní soud v Ústí nad Labem usnesením ze dne 14. listopadu 2018, č. j. 10 C 110/2018-60, zamítl návrh žalobkyně, aby soud dle ustanovení § 92 odst. 2 o. s. ř. připustil, aby dosavadní žalovaná z řízení vystoupila a na její místo nastoupila nabyvatelka práva společnost Zaclypso s.r.o. se sídlem v P. Soud uvedl, že podáním ze dne 1. 11. 2018 žalovaná sdělila, že s návrhem žalobkyně na vystoupení z řízení dle ustanovení § 92 odst. 2 o. s. ř., nesouhlasí, na základě čehož byl návrh žalobkyně zamítnut.

K odvolání žalobkyně Krajský soud v Ústí nad Labem usnesením ze dne 30. dubna 2019, č. j. 12 Co 10/2019-73, usnesení soudu prvního stupně potvrdil. Odvolací soud dospěl k závěru, že v posuzované věci je podstatné, zda návrh žalobkyně splňuje předpoklady vymezené v ustanovení § 92 odst. 2 o. s. ř., či nikoli. Nezbytnou podmínkou pro věcné posouzení návrhu žalobkyně na záměnu účastníků je souhlas žalované s takovým návrhem, přičemž bez tohoto souhlasu nelze návrhu žalobkyně v žádném případě vyhovět. Na tomto stavu nemohou ničeho změnit ani argumenty žalobkyně týkající se postupu žalované v souvisejícím exekučním řízení, ani věcně neúspěšný předchozí procesní návrh žalobkyně směřující ke změně subjektu na straně žalované v předmětném řízení (návrh podle ustanovení § 107a o. s. ř.).

Proti rozhodnutí odvolacího soudu podala žalobkyně dovolání. Namítá, že žalovaná nemá mít právo svým nesouhlasem zabránit tomu, aby na její místo do řízení o žalobě podle ustanovení § 267a odst. 1 o. s. ř. nastoupila společnost Zaclypso s.r.o. jako osoba, které žalovaná předmětnou pohledávku převedla, a to ani tehdy, když k postoupení pohledávky došlo před podáním žaloby, když žalovaná postoupení pohledávky neoznámila soudnímu exekutorovi ani žalobkyni. Soudy obou stupňů dospěly k chybnému závěru, že při nesouhlasu žalované nemůže dojít k nahrazení žalované osobou, na kterou žalovaná pohledávku postoupila, protože k postoupení pohledávky došlo před podáním žaloby a žalovaná za takových okolností má právo nesouhlasit se záměnou účastníků na straně žalované (viz.

ust. § 92 odst. 2 o. s. ř.).

Žalovaná ve svém vyjádření k dovolání uvedla, že rozhodnutí soudů obou stupňů jsou dle jejího názoru procesně i věcně správná. V dané věci rozhodně nejde o zneužití práva, ale o legitimní postup žalované. Žalovaný nemůže mít objektivně vzato žádný důvod k tomu, aby se záměnou vyslovoval souhlas; musí si dobře být vědom toho, že neudělí-li souhlas, spor dopadne v jeho prospěch. S nesouhlasem žalované je proto v takovém případě třeba uvažovat jako s pravidlem. Jestliže by odepření souhlasu žalovaného s navrženou záměnou mohlo za určité situace znamenat „zneužití práva za účelem poškození žalobce“, pak by vůbec nebyl důvod k tomu, aby zákon stanovil, že k záměně je potřebný také souhlas žalovaného (viz. Právní rozhledy 4/1997, str. 161).

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a občanského soudního řádu) věc projednal podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném od 30. 9. 2017 (srov. Čl. II bod 2 zákona č. [296/2017](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. [292/2013](#) Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony) – dále jen „o. s. ř.“. Zjistil, že dovolání proti pravomocnému usnesení odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o. s. ř., a že jde o rozhodnutí, proti kterému je dovolání přípustné podle § 237 o. s. ř., neboť napadené usnesení závisí na posouzení právní otázky, zda a případně jakým postupem do řízení o žalobě podle ustanovení § 267a odst. 1 o. s. ř. na místo žalovaného nastoupí osoba, které žalovaný ještě před podáním žaloby postoupil pohledávku, o jejíž pravost, výši, skupinu nebo pořadí se jedná, která dosud v rozhodovací praxi Nejvyššího soudu nebyla řešena. Proto dovolací soud přezkoumal napadené usnesení ve smyslu § 242 o. s. ř. bez nařízení jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.) a dospěl k závěru, že dovolání žalobkyně je opodstatněné.

Dle ustanovení § 92 odst. 2 o. s. ř. na návrh žalobce může soud se souhlasem žalovaného připustit, aby žalobce nebo žalovaný z řízení vystoupil a aby na jeho místo vstoupil někdo jiný. Má-li být takto zaměněn žalobce, je třeba, aby s tím souhlasil i ten, kdo má na jeho místo vstoupit.

Dle ustanovení § 267a odst. 1 o. s. ř. návrhem podle třetí části je třeba uplatnit vůči věřiteli popření pravosti, výše, skupiny nebo pořadí některé z pohledávek přihlášených k rozvrhu výtěžku nebo jinak uspokojovaných při výkonu rozhodnutí tam, kde byl nařízen výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy, příkázáním pohledávky nebo jiných práv anebo prodejem movitých věcí, správou nemovité věci, prodejem nemovitých věcí nebo postižením závodu. Nejde-li o věc patřící do pravomoci soudu (§ 7 odst. 1), rozhodne o pravosti nebo výši pohledávky příslušný správní nebo jiný orgán.

Okruh účastníků řízení podle ustanovení § 267a odst. 1 o. s. ř. je dán zákonem (je přímo odvozen od aktuálních účastníků exekuce). V daném případě byla v době podání žaloby žalovaná ve věci pasivně legitimována, protože v době podání žaloby (dne 9. 3. 2018) měla v exekuci postavení oprávněné. Soudní exekutor v rámci exekuce rozhodl o procesním nástupnictví (proto, že žalovaná převedla smlouvou o postoupení pohledávky ze dne 17. 10. 2017 předmětnou pohledávku na třetí osobu, zde společnost Zaclypso s.r.o.), až dne 17. 7. 2018. Po právní moci tohoto rozhodnutí se vzhledem k výše uvedenému společnost Zaclypso s. r.o. stala účastníkem řízení (žalovanou) ze zákona, aniž by o tom mělo být jakkoliv rozhodováno a soud (soudní exekutor) má bez dalšího jednat jako se žalovaným s tím, kdo v exekuci vystupuje jako oprávněný.

Došlo-li tedy v průběhu exekuce k tomu, že exekutor po podání žaloby podle ustanovení § 267a odst. 1 o. s. ř., začal v exekuci na místo původní žalované jednat s někým jiným (podle žalobkyně se tak stalo usnesením soudního exekutora ze dne 17. 7. 2018, č. j. 180 EX 9730/11-126), není na místě rozhodovat o návrhu žalobkyně na záměnu účastníků podle ustanovení § 92 odst. 2 o. s. ř., protože nový věřitel (nový oprávněný) účastníkem řízení o žalobě podle ustanovení § 267a odst. 1 o. s. ř. již je, a řízení o návrhu žalobkyně podle § 92 odst. 2 o. s. ř. mělo být zastaveno (ustanovení § 104 odst. 1

o. s. ř.). K témuž závěru ostatně již dříve Nejvyšší soud dospěl ve srovnatelné situaci, kdy předmětem řízení byla žaloba a vyloučení věci z exekuce podle ustanovení § 267 odst. 1 o. s. ř. (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 1. 2017, sp. zn. 20 Cdo 5441/2016).

Jestliže soud prvního stupně i odvolací soud pokládaly pro rozhodnutí o návrhu žalobkyně podle ustanovení § 92 odst. 2 o. s. ř. za právně bezvýznamný poukaz žalobkyně na to, že exekutor i žalobkyně se o postoupení pohledávky dozvěděli až po podání žaloby podle ustanovení § 267a odst. 1 o. s. ř. a spokojily se výhradně s tím, že k postoupení pohledávky došlo před podáním této žaloby, není jejich právní názor správný.

Vzhledem k tomu, že usnesení odvolacího soudu není korektní a nejsou dány podmínky pro zastavení dovolacího řízení, pro odmítnutí dovolání, pro zamítnutí dovolání nebo pro změnu usnesení odvolacího soudu, Nejvyšší soud napadené usnesení podle ustanovení § 243e odst. 1 o. s. ř. zrušil. Vzhledem k tomu, že důvody, pro které bylo zrušeno usnesení odvolacího soudu, platí i na rozhodnutí soudu prvního stupně, zrušil dovolací soud i toto rozhodnutí a věc vrátil soudu prvního stupně (Okresnímu soudu v Ústí nad Labem k dalšímu řízení (srov. § 243e odst. 2 věta druhá o. s. ř.).

Právní názor vyslovený v tomto usnesení je závazný (§ 243g odst. 1 část věty první za středníkem o. s. ř.). V novém rozhodnutí se soud musí zabývat okolnostmi uváděnými žalobkyní; pro případ, že společnost Zaclypso s.r.o. do exekuce vstoupila až po podání žaloby podle ustanovení § 267a odst. 1 o. s. ř., bude na místě řízení o návrhu žalobkyně na záměnu původní žalobkyně za společnost Zaclypso s.r.o. zastavit, protože tato společnost už účastníkem řízení na straně žalované je, a to od právní moci usnesení exekutora o změně účastníků, na jehož základě do exekuce namísto původní věřitelky společnosti MONETA Auto, s.r.o., vstoupila společnost Zaclypso s.r.o.

O náhradě nákladů řízení včetně dovolacího řízení soud rozhodne v novém rozhodnutí o věci (§ 243g odst. 1 věta druhá o. s. ř.), případně o ní bude rozhodnuto ve zvláštním režimu [§ 87 a násl. zákona č. [120/2001](#) Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů].

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Jistota](#)
- [Insolvenční řízení](#)
- [Exekuce](#)
- [Započtení](#)
- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vylučovací žaloba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Promlčení, insolvence](#)